

Socialiai atsakingesnė Lietuva

2021-2027 metų ES investicijos

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJA

Strateginis pagrindas investicijoms

- Šalies ataskaita. Lietuva 2019 (Europos Komisija)
D priedas. Su 2021-2027 m. sanglaudos politikos finansavimu susijusių investicijų gairės Lietuvai
- 2021-2030 metų nacionalinė pažangos programa
- Lietuvos ekonomikos apžvalga (EBPO, 2018)
- Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimas
- 2014-2020 m. ES investicijų vertinimai

PAGRINDINIAI IŠŠŪKIAI

Žmogiškųjų išteklių trūkumas

Didelė grynoji emigracija

Nepakankamas gimstamumas

Trumpa sveiko gyvenimo trukmė, didelis mirtingumas

Kvalifikacijos neatitikimas rinkos poreikiams

Nepakankamas esamos darbo jėgos įtraukimas į darbo rinką

Informacijos apie žmogiškuosius išteklius trūkumas

Darbo rinkos nepatrauklumas

Žemas vidutinis darbo užmokestis, didelis atlyginimų atotrūkis

Prasta darbo vietų kokybė

Nepakankamas socialinis dialogas ir socialinė atsakomybė

Nepakankamos sąlygos derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus

Didelis darbo „šešėlyje“ mastas

Ribota darbo vietų pasiūla periferiniuose regionuose

Didelė pajamų nelygybė, skurdo ir socialinės atskirties lygis

Pasyvi socialinės apsaugos sistema, žemas ekonominio aktyvinimo efektas

Žemas socialinės apsaugos sistemos kompleksiskumas (tarpinstitucinis, bendruomenių, tikslinių grupių įsitraukimas)

Mažas dėmesys skurdo ir socialinių problemų sprendimui

Socialinių paslaugų prieinamumo, rezultatyvumo trūkumas

Pasyvumo sindromas, atsakomybės trūkumas

Žemas socialinių ryšių lygis ir tarpusavio pagalbos kultūra

Strateginiai SADM tikslai

Plėtoti įsidarbinimo galimybes ir tinkamas darbo sąlygas

Užtikrinti socialinės atskirties mažėjimą

Užtikrinti socialines paslaugas šeimai, vaikams, jaunimui, neįgaliesiems ir kitoms socialinėms grupėms, stiprinant jų socialinę integraciją

EK išskirti investicijų tikslai

Gerinti galimybes įsidarbinti ir skatinti socialinę ekonomiką

Gerinti švietimo ir mokymo sistemos kokybę, veiksmingumą ir atitiktį darbo rinkos poreikiams

Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, lanksčias kvalifikacijos kėlimo ir keitimo galimybes visiems, geriau numatant pokyčius ir naujų įgūdžių poreikius

Skatinti aktyvią įtrauktį, didinti įsidarbinimo galimybes

Spręsti materialinio nepritekliaus problemą teikiant pagalbą maistu ir pagrindinę materialinę pagalbą

Gerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų įperkumą, kokybę, veiksmingumą ir atsparumą

ESF +

1

Suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams, taip pat neveikliems žmonėms, propaguoti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką

7

Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą

9

Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių; gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą

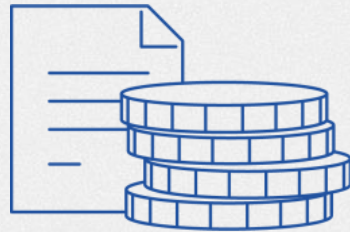
ERPF

4

ERPF Reglamentas:

Socialiai atsakingesnė Lietuva didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą

Problemos / Investavimo kryptys

Nepakankamas esamos darbo jėgos įtraukimas į darbo rinką *(Post2020)*

Kvalifikacijos neatitikimas rinkos poreikiams *(Post2020, EBPO apžvalga)*

Daug žemos kvalifikacijos asmenų arba neįgaliųjų nedirba ir nesimoko *(EK ataskaita)*

Aukštas pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų nedarbo lygis *(EK ataskaita)*

Žemas darbo jėgos skaitmeninių įgūdžių lygis *(EK ataskaita)*

Nepakankama pažeidžiamiausių visuomenės grupių apsauga *(EBPO apžvalga)*

Išlaidos ADRP priemonėms ir šių priemonių aprėptis yra ribota *(EK ataskaita, EBPO apžvalga)*

Suinteresuotieji subjektai nebendradarbiauja aktyvumo darbo rinkoje klausimais *(EK ataskaita)*

Ribotas darbdavių ir profesinių sąjungų socialinis dialogas *(EK ataskaita, Post2020)*

ESF+ Reglamentas:

Suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams, taip pat neveikliems žmonėms, propaguoti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką

Galimybių įsidarbinti, grįžti ar išlikti darbo rinkoje didinimas, siekiant optimalios darbo jėgos pasiūlos atitikties darbo rinkos poreikiams

Neįgaliųjų užimtumo skatinimas

Amžiu ir sėkmingam senėjimui palankių darbo sąlygų kūrimas

Parama verslo pradžiai

Socialinio dialogo bei viešojo, privataus ir NVO sektorių partnerystės vystymas

Darbo rinkos institucijų veiklos efektyvumo didinimas

Nepakankamas esamos darbo jėgos įtraukimas į darbo rinką *(Post2020)*

Aukštas pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų nedarbo lygis *(EK ataskaita)*

Mažas dėmesys skurdo ir socialinių problemų prevencijai *(POST2020)*

Nepakankama pažeidžiamiausių visuomenės grupių apsauga *(EBPO apžvalga)*

Nepalankios nuostatos į vyro ir moters vaidmenį *(POST2020)*

ESF+ Reglamentas:

Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą

Socialinės įtraukties didinimas ir įsidarbinamumą gerinančių paslaugų prieinamumo ir aprėpties didinimas

Mažiau galimybių turinčių jaunuolių socialinės įtraukties didinimas

Savanorystės plėtra ir stiprinimas

Moterų ir vyrų lygybės didinimas

Socialinių paslaugų prieinamumo, rezultatyvumo trūkumas (POST2020)

Nepakankamas dėmesys skurdo ir socialinių problemų prevencijai (POST2020)

Ilgalaikės priežiūros paslaugas daugiausia teikia stacionariosios globos įstaigos, tačiau patenkinami ne visi poreikiai (EK ataskaita)

Socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio didėjimas (EK ataskaita)

Tėvystės, socialinių įgūdžių trūkumas, smurtas šeimoje (POST2020)

Nepakankamos sąlygos derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus (EK ataskaita, EBPO apžvalga, POST2020)

Žemas socialinės apsaugos sistemos kompleksiškas (POST2020)

ESF+ Reglamentas:

Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių; gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą

Kompleksinių paslaugų šeimoms užtikrinimas

Perėjimo nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų užtikrinimas

Socialinių paslaugų kokybės, įvairovės ir prieinamumo didinimas

Profesinių bei asmeninių ir (ar) šeimos įsipareigojimų derinimui palankių darbo sąlygų kūrimas

Paslaugų sistemos stiprinimas

Smurto prevencija, intervencija ir postvencija

Aukštas benamystės lygis *(EK ataskaita)*

Socialinių paslaugų prieinamumo, rezultatyvumo trūkumas *(POST2020)*

Ilgalaikės priežiūros paslaugas daugiausia teikia stacionariosios globos įstaigos, tačiau patenkinami ne visi poreikiai *(EK ataskaita)*

Socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio didėjimas *(EK ataskaita)*

Nepakankamas dėmesys skurdo ir socialinių problemų prevencijai *(POST2020)*

ERPF Reglamentas:

Socialiai atsakingesnė Lietuva didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą

Socialinio būsto plėtra

Nestacionarių socialinių paslaugų ir paslaugų, reikalingų pereiti prie bendruomeninių paslaugų, infrastruktūros modernizavimas ir plėtra

Socialinės globos namų senyvo amžiaus asmenims modernizavimas ir plėtra bendruomenėje

Vertintojų rekomendacijos

Demografija ir migracija

- Plėtoti vaikams su specialiaisiais poreikiais paslaugas.
- Didelį dėmesį skirti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimui.
- Investuoti į skirtingų sričių (švietimo, kultūros, sveikatos, socialinių, susisiekimo ir kt.) viešųjų paslaugų bazinį paketą savivaldybių lygiu.
- Didinti būsto prieinamumą. Investuojant į socialinį būstą vengti koncentruoti socialiai pažeidžiamas šeimas ir naudoti paramą kompensuojant visas ar dalį nuomos išlaidų. Statyti ar rekonstruoti socialinį būstą tik išimtiniais atvejais.
- Tęsti lyčių lygybei skirtas komunikacinio (edukacinio) pobūdžio priemonės, ypač susijusias su švietimu ir papildyti priemonėmis, skirtoms privačioms įmonėms.
- Didinti vyresnio amžiaus asmenų įsidarbinimui skirtas investicijas.

Laisvų darbo išteklių integravimas į darbo rinką

- Išlieka poreikis investuoti į aktyvios darbo rinkos politikos priemones.
- Mažinti investicijas į Užimtumo tarnybos veiklos gerinimą.
- Institucionalizuoti ir toliau finansuoti labiausiai pasiteisinusias darbo su sunkiai integruojamais asmenimis modelius.
- Tęsti NVO pajėgumų tobulinimą, didinant jų galimybes teikti ilgalaikiams bedarbiams papildomas įsidarbinimo paslaugas.
- Jaunimui skirtas priemones labiau orientuoti į emigracijos prevenciją.
- Peržiūrėti intervencijų rinkinį, skirtą neįgaliųjų integracijai į darbo rinką.

Skurdas ir socialinė atskirtis

- Investuoti į socialinių paslaugų prieinamumo didinimą (mokymų organizavimą socialiniams darbuotojams ir savanoriams, siekiant išplėsti socialinių paslaugų tiekėjų tinklą).
- Atlikti išsamesnį efektyvumo, poveikio ir poreikio įvertinimą ir tęsti socialinių paslaugų teikimo finansavimą pagal 2014-2020 metų laikotarpio pasiteisinusias priemones (pvz., kompleksinės paslaugos šeimai, integrali pagalba).
- Skatinti privačių ir bendruomeninių paslaugų plėtrą, lygiagrečiai stiprinant teikiamų paslaugų kontrolę be užtikrinant sisteminį paslaugų monitoringą. Sukurti mechanizmą, skirtą finansuoti paslaugų teikimo modelių bandomuosius projektus (siūlomos bandomųjų projektų sritys: senėjimas, neįgalųjų užimtumas ir motyvacija, neįgalaus jaunimo pasirengimas darbo rinkai).
- Investuoti į būsto užtikrinimą.
- Integruoti socialinę paramą ir edukacinio pobūdžio priemones. Siūloma išbandyti darbo su socialinės paramos gavėjų (ypač šeimomis ir vaikais) integracijos į darbo rinką modelį.
- Didinti gyventojų įtraukimą į socialinių paslaugų teikimą, skatinti gyventojų tarpusavio pagalbą ir bendradarbiavimą. Stiprinti NVO atstovų mokymų veiklas ir skatinti naujų bendruomeninių paslaugų plėtojimą.

Svarbu (2014-2020 metų pamokos)

- **Strateginiai dokumentai**
- **Tinkami rodikliai**
- **Paslaugų įvairovė, kompleksiskumas ir savalaikiškumas**
- **Atvejo vadyba**
- **Prevencijai skirtos priemonės**
- **Paslaugų sistemos stiprinimas**
- **Sistemų, institucijų bendradarbiavimas**
- **Kokybės kontrolė**
- **Lankstumas ir reagavimas į pokyčius (priemonių ir projektų lygiu)**

Laukiamas pokytis

Efektyviau panaudojama esama darbo jėga:

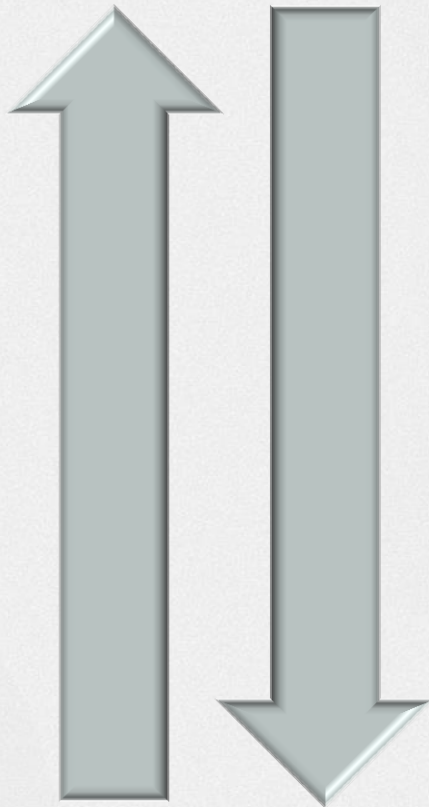
- Daugėja į darbo rinką grįžusių bedarbių ir pažeidžiamų asmenų
- Didėja išsilaikymo darbo rinkoje tvarumas

Didėja darbo rinkos patrauklumas:

- Stiprėja socialinis dialogas (daugėja kolektyvinių sutarčių ir socialinio dialogo dalyvių (įsitraukia NVO))

Didėja gyventojų gerovė ir socialinė aprėptis:

- Didėja socialinių paslaugų prieinamumas, įvairovė, kokybė
- Didėja viešųjų paslaugų, kurias teikia NVO, dalis
- Formuojasi savanoriystės tradicija

**Mažesnis
žmogiškųjų
išteklių
trūkumas**

**Mažesnė
žmonių, kuriems
gresia skurdas
arba socialinė
atskirtis, dalis ir
pajamų
nelygybė**

S O C I A L I N Ē S   A P S A U G O S   I R   D A R B O   M I N I S T E R I J A

